

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias
Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam,
Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quaestio 7. Conservatorum iurisdictione, an possit prorogari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61908)

QUÆSTIO SEXTA.

An cognoscat de causis matrimonialibus.

SUMMARIUM.

1. Prælati inferiores possunt causarum arduarum jurisdictionem præscribere.

Respondetur negative. Quia matrimoniales causæ sunt Episcopales. *ca. accedentibus ubi DD. de excess. prælat. Conc. Trid. sess. 24. cap. 20. de Refor. æquiparantur enim matrimoniales causæ criminalibus. cap. pen. de Rest. in integ. gloss. Barib. & DD. l. 3. §. quacumque ff. de iurejurando. de quibus conservator non cognoscit. Idque nisi diploma conservatoriale aliud disponat; uti jam quæstione secunda diximus. arg. cap. 2. de officio vicarii in 6. aut nisi etiam consuetudine vel præscriptione aliud sit indicatum. Navar. cons. 3. num. 4. de offic. del. ca. auditus ubi DD. de præscrip. Abb. d. ca. decedentibus num. 3. ubi etiam apost. possunt enim Prælati etiam Episcopo inferiores jurisdictionem talium causarum præscribere. *ca. 1. de const. in 6. c. 1. de consang. Cognat. in epit. q. 2. cap. 8. §. 12. Abb. d. cap. auditus Sayrus in floribus decisionum tituli 17. de offic. deleg. dec. 2. qua de re vide plenius infra quæst. 96.**

QUÆSTIO SEPTIMA.

Conservatorum jurisdicctio an possit prorogari.

SUMMARIUM.

1. Jurisdicctio ad universitatem causarum potest prorogari.	5. De prorogatione rei ad rem.
2. Item iudicum specialiter deputatorum pueri scholarium artificum, &c.	6. De prorogatione loci ad locum.
3. In aetna mixto qualitas præponderans est consideranda.	7. De prorogatione temporis ad tempus.
4. Quatuor sunt prorogationis species.	8. De prorogatione personæ ad personam.
	9. De prorogatione causarum meri & mixti imperii.

DE Conservatoribus deputatis ad universitatem causarum dubium non est, jurisdictione enim ad universitatem causarum delegata potest prorogari. *Abb. cap. de causis de Offic. del. Menoch. de arb. iud. quest. 67. num. 54.* Quia iudices ad universitatem causarum delegati ordinarii æquiparantur. *late Fel. cap. quædam de offic. delegat.* Confirmo id ex iis, quæ libro de jurisdictione ordinarii in exemptos primo quest. 45. adduxi, arguendo ab habentibus iudices speciales ad hanc exemptionum materiam. Sicut enim jurisdictione fiscali prorogari potest. *l. 1. C. de jurisdictione iudicum.* Ac iudicium v. g. artificii laxa est prorogabilis, *afflictus dec. 27. Item iudicium scholarum. Nevizan. cons. 35. num. 10. Barb. l. 1. num. 8. ff. de iudic. Abb. d. cap. P. & G. num. 14.* ita & Conservatorum, Equiparatorum enim eadem est ratio & juris dispositio. *Preses in locis loco ab æquiparatis.* & ita hac in questione concludit Innocentius. *cap. 1. num. 7. de offic. del. in 6. ubi Joan. Andr. numer. 9. & Geminianus.* Neque dum ita concludo immemor sum ejus sententia, quam alio in loco comprehensus sum. *de jurisdic. ord. in Exempt. lib. 2. quest. 11.* Iudices nimirum exemptorum prorogari non posse. Etenim Imbertus quem eo loco in auctoritatem adduxi, intelligendus est de iudicibus singularibus personis & causis delegatis, non vero de deputatis ad universitatem causarum, quales magis ordinariis quam delegatis comparantur. *Navarrus cons. 3. de offic. deleg. Abb. cap. P. & G. num. 5. de offic. deleg. & propter ea ordinariorum naturam quorum jurisdictione prorogabilis est induentes, ejusmodi delegatorum jurisdictionem prorogabilem esse etiam dicendum est. arg. l. cum queritur ubi DD. ff. de statu hominum.* Nam & juxta notabilem illam juris theoriam in omni actu & dispositione qualitas cause quæ præponderat in actu mixto, semper est attendenda. *DD. d. l. cum queritur Cravetta ad Rubr. ff. de legatis num. 152. Abb. cap. 1. de Rescriptis. Rebuffus de privilegiis Scholarum privilegio 105.*

Cum autem variæ sint proroganda jurisdictionis species scilicet. 1. de re ad rem. 2. de loco ad locum. 3. de tempore ad tempus. 4. de persona ad personam. Questio est, an his in singulis speciebus Conservatorum seu iudicum exemptorum jurisdictione possit prorogari. Paucis ut ad singulas prorogationum species respondeam. Quo ad primam, quæ est de re ad rem, verbi gratia si iudex non possit cognoscere, nisi de summa certæ quantitatis licebit partibus si velint prorogare & consentire, ut cognoscat de summa majoris quantitatis. *l. si idem cum eodem l. cum quædam §. quoties ff. de jurisdic. om. iud. l. de qua re §. 1. ff. de iud. Bald. l. si quis ex consensu C. de Episc. audient. Abb. cap. P. & G. num. 12. de offic. deleg. Marant. d. dist. 12. num. 3.* Idque nisi iudex deputatus sit cum dictione taxativa, uti superius ostendi. *§. Schalto 157.*

S

Quo

Quo vero ad secundam speciem quæ est de loco ad locum, quæstio controversa est, an prorogatio fieri possit. Affirmativam tenetur. *Barth. in l. quaro ff. de solut. Alex. & DD. l. fm. ff. de iurisd. om. iud. Abb. d. cap. P. & G. num. 14. & 15.* Ita tamen, si iudicium loci conferat uti plenius explicat *Maranta. d. dist. 12. num. 3. vob. exemplum de quarta. Abb. d. num. 14. & 15.* At vero negativam quod hæc in specie prorogatio non admittitur, tenet *Baldus in l. 1. vob. 3. quaro e. de iurisd. om. iud. & in d. l. si quis ex consensu.*

Quo ad tertiam speciem prorogationis de tempore ad tempus, hoc est an iudices habentes iurisdictionem limitatam ad certum tempus, possint consentientibus partibus eam post tempus exercere. Responderetur posse, nisi coram ejusmodi iudicibus prorogatio sit prohibita. *l. 2. §. sed si iudex ff. de iudic. Marant. d. dist. 12. num. 3. vob. exemplum de tertio. cap. de causis ubi DD. de offic. del. Abb. cap. P. & G. num. 12. eod. m. idque dummodo prorogatio non extendatur in tempus successoris in iurisdictione. Abb. d. loco.*

Postremo quo ad quartam speciem prorogationis de persona ad personam & hæc permessa est. *lib. 1. c. 2. ff. de iudic. l. si conuenerit de iurisd. om. iud. Marant. d. dist. 12. num. 5.* Licet autem Abbas in *d. cap. P. & G. num. 5. & 11. de offic. deleg. tenet in delegato prorogationem de persona ad personam admitti non posse, libentius tamen descendendo in opinionem Innocentii in cap. 1. num. 7. de offic. del. Felin. d. cap. P. & G. Glossæ l. 1. ff. de iudic. cujus autoritatem ceteris præponderare testatur Antonius Corsetus *Tract. de Auctoritate glossæ.* Idque quia Conservatores & iudices Exceptorum plerumque sunt ad universitatem causarum deputati, quæ cum ad instar iurisdictionis ordinariæ censetur. *gloss. cap. cum causam de appell. Hostiensis. cap. quoniam Abbas de offic. del. Abb. cap. P. & G. num. 5.* consequens etiam est, ut ejusmodi iurisdictionis quæ instar ordinariæ censetur, prorogabilis sit ad instar ordinariæ de personis iurisdictioni subiectis, ad personas extraneas iurisdictioni a quo non subiectis. *l. 1. & 2. ff. de iud. l. 1. c. de iurisd. om. iud. cap. significasti de foro comp. Abb. d. cap. P. & G. num. 13. in fine.**

Quid autem de prorogatione causarum meri & mixti imperii, item in specie criminalium spiritualium, beneficiorum nec non de prorogatione tacita, plenioris est examinis, de qua materia videri poterit *Abbas d. cap. P. & G. n. 15.*

QUESTIO OCTAVA

An Conservatores procedere possint in rebus.